

Broj: 03-04-1037-29/24
Sarajevo, 09.10.2024. godine

PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Zastupnički dom

n/p gosp. Ivanu Miličeviću, tajniku
n/p gosp. Marijanu Marjanoviću, zastupniku ✓

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
05h	02	327	ky

Predmet: Dopuna odgovora na zastupničku inicijativu
Veza: naš akt broj: 03-04-1037-29/24 od 02. kolovoza 2024. godine

Poštovani,

Sukladno članku 75. Poslovnika o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine - Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/10, 37/10, 62/10, 39/20 i 67/21), a u svezi s člankom 116. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br: 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24), u privitku Vam dostavljam akt Federalnog ministarstva obrazovanja i znanosti, broj: 03-34-2368-3/24 od 07. listopada 2024. godine, koji se odnosi na zastupničku inicijativu zastupnika Marijana Marjanovića.

S poštovanjem,

TAJNIK VLADE

dr. sci. Edita Kalajdžić

Privitak: kao u tekstu

9253

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I NAUKE
FEDERALNO MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I ZNANOSTI
Broj: 03-34-2368-3/24
Mostar, 7.10.2024. godine

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
FBiH MINISTRY OF
EDUCATION AND SCIENCE

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО
ОБРАЗОВАЊА И НАУКЕ

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA
Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Hamdije Čemerlića 2
71 000 Sarajevo

PRIMLJENO: 09.10.2024			
Organizaciona jedinica	Klasifikacioni oznaka	Redni broj	Broj priloga
03-04-1037-29/2024			

PREDMET: Zastupnička inicijativa g. Marijana Marjanovića – dopuna odgovora,
dostavlja se

VEZA: Vaš akt broj 03-04-1037-29/24 od 6. 6. 2024. godine
i naš akt broj 03-34-2368-2/24 od 31.7.2024. godine

Poštovani,

Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke je zaprimilo vaš akt, broj i datum veze, u prilogu kojeg ste nam dostavili zastupničku inicijativu koju je podnio g. Marijan Marjanović, zastupnik u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, a koja je dostavljena Vladi Federacije BiH aktom sekretara Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, broj: 05/1-02-327/24 od 3. 6. 2024. godine. Predmetna zastupnička inicijativa se odnosi na inicijativu g. Marijanovića u vezi sa uvrštavanjem u udžbenike stratište Hrvata u Srednjobosanskom kantonu, u Bosni i Hercegovini.

Uvažavajući činjenicu da je obrazovna politika u nadležnosti kantona, obavještavamo vas da je Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke svim kantonalnim ministarstvima nadležnim za oblast obrazovanja uputilo akt, broj: 03-34-2368-1/24 od 2. 7. 2024. godine, u prilogu kojeg smo dostavili, na izjašnjenje, zastupničku inicijativu g. Marijana Marjanovića. Također, 25.7.2024. godine smo uputili i urgenciju, akt broj 03-34-2368-2/24, sa molbom da kantonalna ministarstva obrazovanja u što kraćem roku dostave izjašnjenje na zastupničku inicijativu g. Marijana Marjanovića.

U skladu sa navedenim, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke je Vladi Federacije Bosne i Hercegovine 31.7.2024. godine dostavilo odgovor na predmetnu zastupničku inicijativu u prilogu kojeg su dostavljeni odgovori Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i sporta Posavskog kantona i Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona. S obzirom na to da smo nakon datuma upućivanja odgovora zaprimili još četiri odgovora resornih kantonalnih ministarstava, u prilogu ovog akta dostavljamo zaprimljene odgovore Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona i Ministarstva znanosti, prosvjete, kulture i športa Kantona 10.

S poštovanjem,

Po ovlaštenju Ministrice
POMOĆNICA MINISTRICE

Nadija Bandić

Prilog: - kao u tekstu

Dostavljeno:

- naslovu
- a/a

Broj: 10-34-12687/24
Zenica, 12.8.2024. godine

Federacija Bosne i Hercegovine
Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke
Ante Starčevića bb, 88.000 Mostar

19.08/24
03-34-2368/24

Predmet: Odgovor, dostavlja se

Veza: Vaš akt, broj: 03-34-2368-1/24 od 2.7.2024. godine

Poštovani,

Postupajući povodom vašeg akta (broj i datum veze) kojim se traži mišljenje o zastupničkoj inicijativi Marijana Marjanovića, zastupnika u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, kojom se predlaže da se „u udžbenike uvrsti i izučavanje stratišta Hrvata u središnjoj Bosni, Bosni i Hercegovini, poput Buhinih kuća, Križančeva sela, Uzdola i mnogih drugih, tako da udžbenici odražavaju stvarnu povijest Bosne i Hercegovine“, očitujemo se kako slijedi:

Udžbenički sadržaji su u pravilu konkretni, materijalni odraz onoga što je propisano nastavnim planovima i programima. S tim u vezi svaki seriozniji analitički uvid, a i mnoga dosadašnja istraživanja provedena u Bosni i Hercegovini, nedvojbeno i pokazuju i potvrđuju da u udžbenicima historije/povijesti/istorije nerijetko dominira jednodimenzionalna perspektiva, što vodi ka nepotpunom razumijevanju, nekritičkom promišljanju i neafirmiranju općih univerzalnih i civilizacijskih vrijednosti.

Najnoviji *Izveštaj o učenju i nastavi historije o periodu 1992-1995. godine u osnovnim školama u Bosni i Hercegovini*, autorice dr. Heike Karge, a čije objavljivanje je 2023. godine podržala OSCE misija u Bosni i Hercegovini, između ostalog ističe da u postojećim „udžbenicima i nastavnim materijalima nedostaje fundamentalni aspekt neophodan za razvijanje kritičkog mišljenja, koji se tiče analitičkog preispitivanja zločina koje su počinili pripadnici ‘vlastitog’ naroda. Ovaj je nedostatak jedan od najvažnijih aspekata koji stoji na putu pomirenju. U Izveštaju Vijeća sigurnosti Ujedinjenih nacija iz 2014. godine navedeno je da je u postkonfliktnim društvima za pomirenje, kao i za društveno iscjeljenje, neophodno da ‘svaka zajednica s iskrenošću preispita vlastitu ulogu u konfliktu.’ Iskreno suočavanje s ovom ulogom zahtijeva potpuno nove pristupe podučavanju predmeta historije/povijesti/istorije u Bosni i Hercegovini s obzirom na to da bi to značilo suočiti se s nečim što se dosad nije ni razmatralo, to jest, s neprijatnim prikazima zločina koje su počinili pripadnici ‘vlastitog’ naroda protiv pripadnika drugih naroda.”

Imajući sve ovo u vidu, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona i Pedagoški zavod Zenica, kao upravna organizacija u sastavu ovog ministarstva, u saradnji sa Organizacijom za sigurnost i saradnju u Evropi – Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini, implementirali su u proteklom periodu Projekat “Kvalitetno obrazovanje kroz kurikularnu reformu.” Ovaj projekat uključivao je podršku Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini resornom Ministarstvu u pogledu unapređenja kvaliteta i inkluzivnosti obrazovanja kroz razvoj predmetnih

kurikuluma za osnovno i srednje opće obrazovanje (gimnazije) zasnovanih na ishodima učenja, u skladu sa dokumentom Zajednička jezgra nastavnih planova i programa definirana na ishodima učenja u Bosni i Hercegovini, koji je donesen od strane Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje u Bosni i Hercegovini.

Kreiranjem kurikuluma nastavnih predmeta za osnovne škole i gimnazije napravljen je značajan iskorak u promjeni paradigme učenja i podučavanja s ciljem obezbjeđivanja kvalitetnijeg obrazovanja učenicama i učenicima na području Zeničko-dobojskog kantona. To znači da se fokus učenja prebacuje sa sadržaja (onoga što nastavnik podučava) na ishod (ono što će učenik biti u stanju uraditi). Ishodi učenja pažnju usmjeravaju na eksplicitne i vrlo detaljne opise onoga što učenik uči, tačnije na izjave o onome šta učenik treba znati, razumjeti i/ili biti u stanju pokazati na kraju razdoblja učenja (u pitanju su jasno iskazane kompetencije, tj. očekivana znanja, vještine i stavovi).

Tako na primjer, nastavna jedinica za deveti razred predmetnog kurikuluma historije/povijesti/istorije u Zeničko-dobojskom kantonu pod nazivom *Etničko čišćenje, ratni zločini i zločini protiv čovječnosti počinjeni u Bosni i Hercegovini 1992-1995. godine*, nastoji obuhvatiti sve strane sukoba i relevantne događaje, što podrazumijeva i zločine počinjene nad različitim etničkim grupama, uključujući i Hrvate. Ishod učenja kojeg učenici tom prilikom trebaju ostvariti, traži od njih da pokažu "znanje i razumijevanje prošlosti stečeno radom na historijskom izvoru."

Navedeni pristup je u skladu s principima Vijeća Evrope kojim se traže otvoreni nastavni programi, odnosno predmetni kurikulumi, kako bi se eliminirala trenutna preopterećenost nastavnih programa sadržajem i umjesto toga, pažnja usmjerila na ostvarivanje ishoda učenja specifičnih za svaki predmet pojedinačno (u ovom slučaju za predmet historija/povijest/istorija). Pri tome, nastavnik ima punu autonomiju da izabere nastavne metode, strategije, oblike rada, te u konačnici i same historijske izvore kako bi ostvario zacrtani ishod učenja, tj, kako bi učenici ovladali pravilnim načinom pristupa historijskom izvoru. To znači da znaju pažljivo preispitati izvore tražeći moguće predrasude, saznati zašto i za koga je izvor nastao, analizirati kontekst u kojem je nastao, samostalno donositi zaključke, rješavati problemske situacije itd. Ostvariti zacrtane ishode učenja značilo bi stvoriti mladim ljudima temelj za znanje, vještine i sklonosti neophodne za učešće u demokratskom diskursu koji seže izvan dometa učionice i priprema ih za život u budućnosti, što i jeste cilj savremenog obrazovanja u svijetu brzih promjena.

S toga Pedagoški zavod Zenica, kao upravna organizacija u sastavu Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, nastoji kroz razne vidove edukacija, unaprijediti kompetencije nastavnika i nastavnica, koji predaju predmet historija/povijest/istorija, kako bi mogli efikasno podučavati kritičko historijsko znanje usmjereno ka razvijanju kritički nastrojanih i odgovornih mladih građana i građanki u demokratskom društvu, umjesto učvršćivanja etnički isključivih nacionalnih identiteta.

Sljedeći, logičan korak u ovom procesu, jeste izrada novih udžbenika. Treba naglasiti činjenicu da je udžbenička politika u Federaciji Bosne i Hercegovine u nadležnosti Federalnog Ministarstva obrazovanja i nauke koje provodi kompletnu proceduru oko izrade i odobravanja novih izdanja udžbenika. S tim u vezi, mišljenja smo da bi budući udžbenici trebali, osim tehničkih i "kozmetičkih" inovacija, doživjeti i ozbiljnije konceptijske promjene na način da ključna težišta u nastavi historije/povijesti/istorije budu na univerzalnim ljudskim pravima i podizanju svijesti kod učenika o razvojnoj liniji poštivanja/nepoštivanja temeljnih ljudskih prava kroz bližu i dalju prošlost.

To znači da je neophodan sveobuhvatan pristup kod sva tri obrazovna sistema na nivou Bosne i Hercegovine koji će kod pisanja novih udžbenika dosljedno poštivati *Smjernice za pisanje i ocjenu udžbenika historije osnovnih i srednjih škola u Bosni i Hercegovini* iz 2006. godine, a koje su imale vrlo prisutne tendencije približavanja i ujednačavanja različitih kurikuluma u cilju olakšavanja

procesa rekonciliacija postkonfliktnog bosanskohercegovačkog društva. Također, tom prilikom bi trebalo voditi računa i o brojnim Preporukama i Rezolucijama Vijeća Evrope i Generalne skupštine Organizacije Ujedinjenih naroda, kao što su:

- Preporuka (1283) o nastavi historije i učenju historije u Evropi
- Preporuka (2001)15 o nastavi historije u Evropi u 21. stoljeću
- Preporuka Rec (1880) 2009 Nastava historije u konfliktnim i postkonfliktnim područjima
- Preporuka CM/Rec(2011)6 Vijeća ministara državama članicama o interkulturalnom dijalogu i slici o drugome u nastavi
- Rezolucija Evropskog parlamenta od 19. septembra 2019. o važnosti evropskog sjećanja za budućnost Evrope (2019/2819(RSP))
- Rezolucija Evropskog parlamenta od 9. jula 2015. o obilježavanju sjećanja na Srebrenicu
- Rezolucija Generalne skupštine Ujedinjenih naroda povodom uspostave Međunarodnog dana sjećanja i komemoracije genocida u Srebrenici 1995. godine...

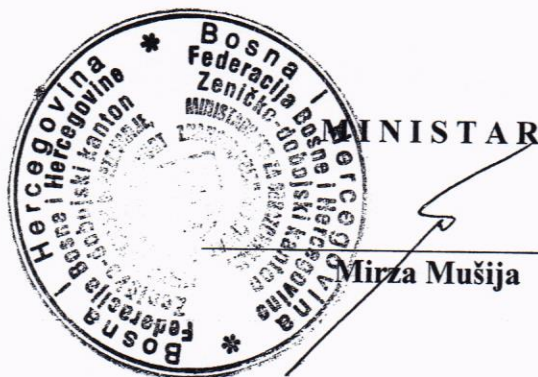
Smatramo da je sve ovo jako važno u kontekstu afirmacije objektivnog i profesionalnog pristupa izučavanju predmeta historije/povijesti/istorije u školama Zeničko-dobojskog kantona, ali i čitave Bosne i Hercegovine.

S poštovanjem,

DOSTAVLJENO:

1x Naslovu

1x a/a, 03-01, PZ

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON GORAŽDE
MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, MLADE,
NAUKU, KULTURU I SPORT

02.09.2024.g.
03 (opredjeljeni)
0209/24
03-34-2368/24
Džinić

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON GORAŽDE
MINISTARSTVO ZA OBRAZOVANJE, MLADE,
NAUKU, KULTURU I SPORT

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
BOSNIAN-PODRINJE CANTON GORAZDE
MINISTRY OF EDUCATION, YOUTH, SCIENCE,
CULTURE AND SPORT

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
БОСАНСКО-ПОДРИЊСКИ КАНТОН ГОРАЖДЕ
МИНИСТАРСТВО ЗА ОБРАЗОВАЊЕ, МЛАДЕ,
НАУКУ, КУЛТУРУ И СПОРТ

Broj: 10-34-2649-1/24
Goražde, 26.08.2024. godine

- FEDERALNO MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I NAUKE
Ante Starčevića b.b.
Mostar, BiH

PREDMET: Izjašnjenje u vezi sa zastupničkom inicijativom Marijana Marjanovića (Vaš akt br. 03-34-2368-2/24 od 25.7.2024.)

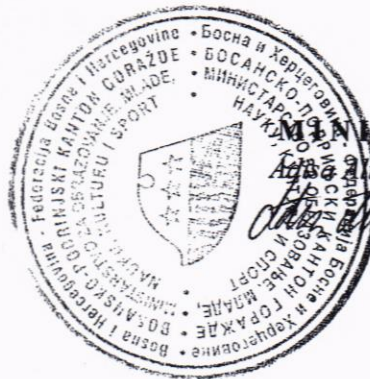
Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde je od Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke zaprimilo dopis kojim se traži izjašnjenje u vezi sa zastupničkom inicijativom Marijana Marjanovića (Vaš akt br. 03-34-2368-2/24 od 25.7.2024.godine).

Ovim putem Vas obavještavamo da Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde nema službeni stav o navedenoj inicijativi te da ćemo u oblasti obrazovne politike donositi odluke koje su u skladu sa zvaničnim stavovima i odlukama viših nivoa vlasti, kao i pozitivnim zakonskim propisima koji regulišu ovu oblast na kantonalnom nivou.

S poštovanjem,

DOSTAVLJENO:

1. Naslovu,
2. Evidenciji.

ANT STARČEVIĆA

Ante Starčević-Herić

Ante Starčević-Herić

Broj: 02-02-1298/24-5
Mostar, 19.08.2024. godine

PRIM

03.09/24

03-34-2368/24

FEDERALNO MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I ZNANOSTI

Dr. Ante Starčevića bb, Mostar 88000

+38736355700

PREDMET: Zastupnička inicijativa

Veza: Ur. broj: 02-02-1298/24-4 od 11.07.2024. godine

Vaš dopis, Ur. broj: 03-34-2368-1/24 od 02.07.2024. godine, vezan za zastupničku inicijativu gospodina Marijana Marjanovića, zastupnika u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije, upućen je Zavodu za školstvo, 15.07.2024. godine, na daljnje postupanje u okviru njihovih nadležnosti. Isti su trebali iznijeti svoje stručno mišljenje, ali odgovor na upit još uvijek nismo dobili.

Dostavit:

1. Naslovu,
2. Pismohrani

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGBOSANSKA ŽUPANIJA
Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa
LIVNO

11.08.24
-03
ma

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I NAUKA
M O S T A R

PRIMLIENO: 5.8.2024			
ORG. JED.	Broj	Prilog	Prijednost
03-34-2368-2	2	24	

Broj: 06-01-34-1554/24.
Livno, 30. srpnja 2024. godine

FEDERALNO MINISTARSTVO
OBRAZOVANJA I ZNANOSTI

Predmet: Zastupnička inicijativa g. Marijana Marjanovića, odgovor na dopis, dostavlja se,-

Veza: Vaš akt broj 03-34-2368-2/24. od 25. srpnja 2024. godine

Poštovani,

Temeljem vašeg dopisa, veza gore, Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa Hercegbosanske županije vam dostavlja odgovor. Veza akta se odnosi na zastupničku inicijativu g. Marijana Marjanovića.

Prema članku 21. Zakona o osnovnom školstvu HBŽ, odnosno članka 12. Zakona o srednjem školstvu HBŽ ("Narodne novine Hercegbosanske županije", broj: 12/04, 12/08), nastavne planove i programe donosi resorno Ministarstvo, na prijedlog Zavoda za odgoj i obrazovanje ZHŽ i HBŽ, a nastavnim programom se utvrđuju sadržaji, cilj i zadaće obveznih i izbornih predmeta.

Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa Hercegbosanske županije se zahvaljuje na upućenoj inicijativi, no sadržaj iste se odnosi na djelokrug Zavoda za odgoj i obrazovanje ZHŽ i HBŽ. Stoga, vaš dopis ćemo uputiti nadležnom Zavodu na očitovanje.

S poštovanjem,

MINISTAR
Miroslav Ladić, mag. iur.